

Koronavírus: nyelvi gyorsesz

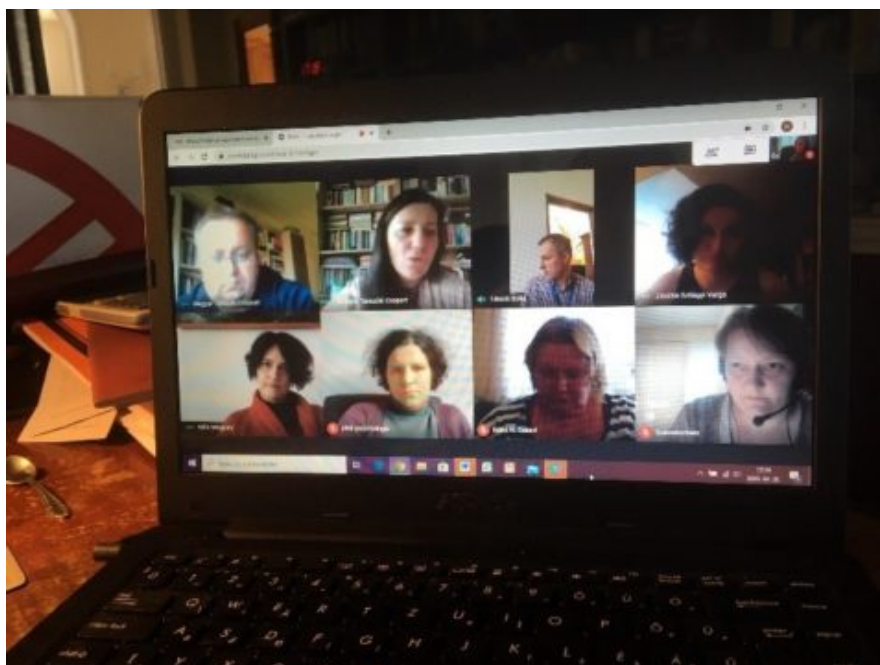
Balázs Géza - 2020. 05. 18.

Nincs új a nap alatt! Nagy járványok idején évszázadok óta ugyanazokat a társadalmi válaszokat, magatartásformákat figyelhetjük meg. A Magyar Nyelvstratégiai Kutatócsoport 2020 tavaszán a koronavírus-járvány és annak kapcsán elrendelt rendkívüli helyzet kommunikációs és nyelvi következményeit gyorsjelentésekben tárja fel. Az E-Nyelv Magazin elsők között reagált a nyelvi jelenségekre. Veszelszki Ágnes (2020) írása alapvető hivatkozási forrás lett.

Kulcsszó: pestisjárvány – kolerajárvány – koronavírus-járvány – karanténnyelv – karanténfolklór – (karantén)graffiti

Tágabb összefüggések

A nyelvi jelenségek mindig összekapcsolódnak társadalmi (történeti), társadalomlélektani stb. jelenségekkel. A koronavírus-járványnak a nyelven túl kialakult egy sajátos folklórja, születőben vannak irodalmi vonatkozásai, és számos magatartási (megküzdési) stratégiára is felfigyelhettünk. Ezek között a leginkább figyelemreméltó a mindennapi életnek, munkának, tanulásnak, társadalmi szokásoknak a virtuális térbe (internetre) való terelése. Sokan olyanok is rákényszerültek az internet napi rutinú használatára, számunkra új funkciók, lehetőségek megtanulására, akik korábban idegenkedtek tőle, avagy csak korlátozottan vették igénybe. Leginkább az otthoni munka (home office – már magyarosítva is: homofisz) és a távolléti oktatás (alapfoktól felsőfokig) teljesedett ki minden eddiginél gyorsabban és nagyobb mértékben. A távoli, távolléti elérésben eluralkodott a technológiai sokszínűség – ahány platform, fórum, annyiféle távkapcsolati lehetőséget (videochat) próbáltak ki a közösségek (Skype, Canvas, Zoom, Moodle, Cisco, Microsoft Teams, Cloud).

Kép: BG

Videochat: Más helyszín, más figyelmi keret (hang/kép kikapcsolás és bekapcsolás) más megvilágítás, más háttér; és néhány otffelejített tárgy (pl. kiskanál). Az otthoni chatnél ennél kellemetlenebb szituációk is előfordultak. (A szerző felvétele)

Újfajta társadalmi kapcsolatok szerveződtek és épültek ki (szinte kizárólag az internet segítségével). Az egyes jelenségek jelzője lehet az előtaggá váló e-, online- vagy digitális (esetleg internetes): online-segítés, -versmondás, -kabaré, -éneklés, -tanítás, -korrepetálás, -előadás, -sörözés (skype-sörözés, e-sörözés); általában bizonyos eseményeknek lappal, mobiltelefonnal való közvetítése. A karantén kihirdetésekor azonnal beindult a pánikvásárlás. A fertőtlenítőszer (és érthetetlen okból) a WC-papír azonnal eltűnt a boltokból. Az interneten közzétett kiürült bolti polcok látványa még inkább gerjesztette a pánikot, amely csak egy hét után csendesedett le, amikor az emberek megbizonyosodtak arról, hogy van elég élelmiszer és más áru.

A bezártság miatt fölerősödött az igény rég nem látott családtagok, ismerősök megszólítására. Megszaporodtak a „csak úgy” telefonhívások; egy ismerősöm rendszert csinált

belőle: minden este séta közben felhívott egy régi ismerőst – „csak úgy”-csevegésre. Az összezártság próbára tette az együttélési normákat. Egy jellemző internetes mém: „Jó annak, aki a feleségét szereti”. Fölerősödtek a bezártságból fakadó fóbiák: ezeket egyre többen vezették le hajnali vagy éjszakai futással; nekem föltűnt az is, hogy egyre több családi ház udvarán jelent meg a trambulin, amelyen gyerekek ugráltak.

Egy internetes szakembertől hallottam: „Márciusban kőbalta szinten álltunk hozzá az internethez, mára sokat tanultunk”. Természetesen nyitott (de kutatandó kérdés maradt), hogy vajon kik és hányan vannak, akik kimaradtak ebből a koronavírus-járvány okozta digitális robbanásból, a társadalomnak mekkora rétegét érinti a digitális és tudáshátrány. Annyi világosnak látszik, hogy akik eddig is használták az internetet és egyes okostelefon-alkalmazásokat, azoknak könnyebb volt a továbblépés; vannak új belépők, és nyilván vannak még jobban lemaradók.

Egy online- (Google Meet)-baráti összejövetelem kérésemre a következő társadalmi hatásokat jelölték meg:

- megnőtt az idő értéké: megnyertél egy csomó időt, például napi két óra fölösleges utazást;
- nem feltétlenül kell mindig benn lenni a munkahelyen,
- az irodaházak helyett lehet, hogy elegendő lenne az otthonod közelében bérelni egy irodát (vagy otthonról dolgozni),
- ha nem zavarnak mások, ha nincsenek fölösleges, hosszú értekezletek, hatékonyabban tudsz dolgozni,
- rájössz, hogy megbolondulsz, ha nem lépsz ki a négy fal közül,
- megtanultunk becsülni, tisztelni a pedagógusokat,
- kiderült, hogy gyerekek mégiscsak gyerek a társa,
- aki kocsmázni szeret, nem nyitott a meetre,
- minden kocsmának lett terasza.

És mi várható?

- semmi nem lesz olyan, mint eddig,
- lehet, hogy mostantól maszkban fogunk járni (ez a szemüvegeseknek iszonyatosan kényelmetlen),
- „másfélméteres” társadalom leszünk; bár nagy kérdés, hogy csúcsforgalomban, repülőn lehetetlen biztosítani a „védelmi távolságot” (téves fordítással: szociális távolság, helyesen: társadalmi védelmi távolság).

Történelmi párhuzamok

A középkori pestisjárványok, majd pedig a 19-20. századi kolerajárványok idején, és most, a 2020-as koronavírus-járvány idején is hasonló védekezési és megküzdési eljárásokat figyelhetünk meg. Felidézem Mikes Kelemen Törökországi leveleiből az 1722-es rodostói pestisjárványra, Kazinczy Ferencnek az 1831-es zempléni kolerajárványra utaló mondatait. Ezek azt mutatják, hogy 200-300 éve alig változtak a járványra adott társadalmi, nyelvi válaszok.

Mikes Kelemen képzelt nagynénjének szinte minden levelében jó egészséget kíván, a járvány idején mintha a mának is szólna: „Édes oldalcsontból való néném, arra vigyázzon kéd, hogy a csont egészséges legyen, és cinteremben ne vigyék. Azért nem kell a házból kimenni, otthon kell ülni, és reméljük, hogy a jó Isten megtart bennünket. Amen.” (Rodostó, 1722. ápr. 16.) Ma így szól a jelszó: Maradj otthon! A pestissel való megküzdés nemcsak fizikailag, hanem lelkileg is próbára teszi az embert, így vagyunk ezzel ma is, de hogy voltak vele 300 éve? „Istennek hála, egészségem jó vagyon, de minthogy csak a pestisről vagyon itt a beszéd, a’ már úgy felzavarta az elménket, hogy én mindenkor csak azt képzelem magamban, hogy beteg vagyok. És az ilyen képzelés félelmet okozván az elmében, szüntelen való unadalomban és nyughatatlanságban vagyon az ember.” (Rodostó, 1722. aug. 22.)

Az első nagy magyarországi kolerajárvány társadalmi hatásait Kiss László (2005: 79.) foglalta össze: „A 19. század folyamán, illetve a 20. század első évtizedeiben 7 kolerapandémiát

jegyezték fel az orvostörténészek. Az első 1817-ben kezdődött, Indiából kiindulva a Volgáig terjedt, itt azonban elakadt. A második 1826-ban indult újtára, és az 1830-as évek elejére a világ nagy részére kiterjedt. Ez a pandémia volt az első, amely Európát és Észak-Amerikát is elérte, a „modern” világ gyakorlatilag ekkor szembesült az addig csak Ázsia egyes részein honos betegséggel.” A járvány 1831-ben elérte Magyarországot. A védekezésben szerepet kapott Kossuth Lajos mint a Sáros és Zemplén megyei vészbizottság elnöke, és a kolerajárványban halt meg Kazinczy Ferenc. A leggyakoribb intézkedés a vesztegzár volt: kapukkal, őrséggel zárták el sok helyen az országhatárt, valamint az érintett településeket, határukban megfélemlítésül akasztófát állítottak fel. Kijelöltek veszteglőházat, amelyekben a kívülről érkezőknek 40 napig kellett várakozniuk, s közben különösen nagy gondot fordítani a tisztaságra (szappan, fahamuból készített lúg, mésztej). Hatályba helyezték az 1772-es kordontörvényt: aki háromszori felszólításra nem áll meg, „agyonlövessék”. A közeli érintkezést kívánta korlátozni a rastellum (rostély). A rácson át közvetlen érintkezés nélkül lehetett árut átvenni, cserélni. Járványorvosokat rendeltek ki. „Dögmentő” és „levélfüstölő” intézeteket hoztak létre. Korlátozták a mozgást: a kilépők (igazoló) passzust kaptak, a belépés kérdésessé vált: „kőbányai munkások, kupecsek bemehetnek-e” a városba. Korlátozták a postaforgalmat, átfüstölték a leveleket, a pénzt ecettel fertőtlenítették. Betiltották a vásárt, a piacozást, a kocsmázást, a nyilvános mulatságot (a cigányzenét), a beteglátogatást és a templomi szertartásokat (pl. áldozást). Bezárták az iskolákat. Egy kenderesi adat: „Oskolás gyerekek haza eresztődnek, és addig tanítás nem lesz, míg a Cholera el nem múlik”. A korlátozó intézkedések ellen több helyen tüntetni kezdtek, Pesten-Budán egyesek fellázkodtak a kordon ellen.

Ha mindezt összevetjük a 2020 tavaszán megfigyelt jelenségekkel, számos párhuzamot látunk. A vészbizottság helyén operatív törzs; a járványorvos, azaz tiszti főorvos médiaszereplővé vált; lezárták az országhatárt (beutazási

tilalom), lakhelyelhagyási (utazási) korlátozás lépett életbe (gyakori dilemma: a budapestiek mehetnek-e vidékre?), vesztegár (vidéki polgármesterek körbeszalagoznak parkokat, erdőket, parkolókat; Budapesten lezárják a Margitszigetet és Óbudai-szigetet), közlekedési korlátozások (légiközlekedés leállítása, Budapest és Pest megye elhagyásának tilalma), veszteglőház (szigorú ellenőrzéssel: önkéntes/privát karantén, kórházi karantén), beteglátogatási tilalom (kórházakban és idősotthonokban), oskolabezárás (óvoda, iskola, egyetem bezárása), ingázás korlátozása (otthoni munkavégzés, homofisz), kocsmák bezárása (vendéglátóhelyek nyitvatartásának korlátozása, helyi ételfogyasztás megszüntetése), nyilvános multságok (összejövetelek, fesztiválok) betiltása, templomi szertartások felfüggesztése (online misékre, istentiszteletekre való áttérés), rastellum vagy rostély (távolságtartási szabályok bevezetése: „másfélméteres távolság”), fertőtlenítés (étel, postacsomag, pénz fertőtlenítése, utóbbi esetében bankkártyás fizetés szorgalmazása, az 5 ezer forintos érintésmentes limit 15 ezer forintra való emelése). A kolerajárványok idején is erőteljesen ajánlották az ágy- és ruhaneműk tisztítását valamint a kézmosást: szappannal, fahamuból készült lúggal, méztejvel.

A koronavírusról szóló beszéd tehát nem tér el jelentősen a pestisről és a koleráról való beszédmódoktól. Talán csak annyiban, hogy 2020-ban erőteljesen megjelent a főváros-vidék ellentét.

Ne bandázz! Kedves, figyelmeztető felhívás (Pilisborosjenő, 2020. március 20.

Kép: BG)

Másutt a Maradj otthon! felirattal lehetett találkozni. A legtöbb Budapest-környéki (pilisi, Börzsönyi), valamint Balaton-környéki üdülő- és kirándulóhelyet lezárták.

Egy tipikus példa: „A zebegényiek megelégtették a karantén ellenére folyamatosan érkező turistákat. Szerdától nem engedik be őket. A képviselőtestület döntése értelmében minden, a településre bevezető útelágazásához kikerül a behajtani tilos tábla, így a lezárás teljes.” (Infostart, 2020. április 8.) Egyetlen településről tudok, amelynek polgármestere nem a lezárásban, tiltásban, hanem a normális szabályozásban látta a megoldást: „Nagybörzsöny település eddig sem zárta le bel- és külterületi útjait és ezután sem tervezi. Kérésem, hogy a járvány időszaka alatt, elsősorban hétvégéken és ünnepnapokon a településünkre kirándulás céljából érkezők, a községünk külterületein parkoljanak.” (2020. április 24.)

Karanténnyelv

Ahogy Mikes korában a pestis, Kazinczy korában a kolera, úgy ma a koronavírus és a karantén vált kulcsszóvá. 2020 tavaszán mindenki erről beszél, mindenkinek van véleménye. A 2020. év szava már most kijelenthető: a korona, valamint minden vele alkotott szó; az év szlogenje: Maradj otthon!

Néhány példa a gyakori kötelező „előtaggá” váló szavakra (Bedő 2020, Németh 2020, Veszelszki 2020. és egyéb gyűjtés nyomán):

korona: koronniál (< coronnials) generáció, koronababa, koronabébi, koronapara

karantén: qarantinizás (< karantén + martini), karanténdal, karanténkoncert, karanténkórház, karanténmese, karanténoktatás, karantévé, karantini (a nemzedék megnevezése), karanténvers

COVID-19: covideo-party, COVID-generáció, kovidinka, kovidióta

Korábban is jeleztem, az internetes kapcsolattartási lehetőségek gazdag tárháza számos, nem megállapodott előtaggal járhat együtt:

e-: -locsolás, -sörözés

online-: -kocsma, -versmondás, -tanítás, -korrepetálás, -locsolás, -előadás, -sörözés

online-buli – ismerősökkel lefolytatott videós parti

vírus-: vírusgeneráció, vírusgyanú(s), vírushordozó, víruseszt

zoom-: -kocsma, zoomos óra

digitális: digitálistanyag-fejlesztés; Digitális Jólét Program, Digitális Összefogás (kiemelt célja a digitális munkarendben tanuló diákok, az otthonról dolgozó munkavállalók és az idősek segítése, ITM)

Bizonyos orvosi-járványtani kifejezések közismertté válása: inkubációs periódus, görbe ellaposítás (járványgörbe)

laposítása), lélegeztetőgép, nyájimmunitás, pandémia.

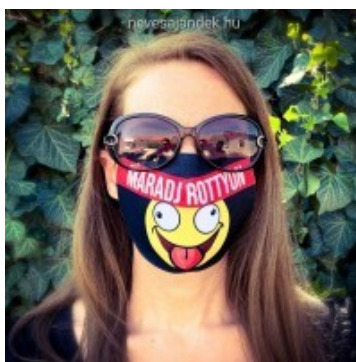
Szlengkifejezések: köpőrém (a korábbi szopórém mintájára), megkoronáz, nyuggersáv.

Újjáéledő hiedelem és magyar innováció

A koronavírus-járvány elleni védekezés kapcsán föllevenedett a pálinka fertőtlenítő hatásába vetett évszázados hiedelem. Így volt ez a kolera idején is: „A népi gyógymódok közül a boszniai zsidók módszere terjedt el a leginkább: pálinkával, borral, borecettel, mustármag-liszttel és fokhagymával kezelték a megbetegedetteket.” (Bálint Nagy 1928.) A koronavírus-járvány idején is elterjedt (leginkább az interneten), hogy az alkohol (szesz, párlat, pálinka) megöli a koronavírus. „Magyarországon általános vélekedés, hogy az alkohol kis mértékben gyógyszer, nagy mértékben pedig orvosság.” (W2) Rigmusosan: „Egy kis tömény a kézre locsolva vagy a garatra, és a probléma meg van oldva.” (W3) Másutt tragikus következménye a hiedelemnek: „A vírus által jelentősen sújtott Iránban már 50-en haltak meg, mert denaturált szeszt vagy metilalkoholt kezdtek el rendszeresen fogyasztani a vírusprevenció jegyében.” (W4) Mértékadó vélemények szerint az alkoholt (párlatot, pálinkát) legfőljebb külső fertőtlenítésre alkalmas: „Szóval most ne sajnáljuk a házipálinkát a kezünktől sem! Már ha megvan 60-as.” (W5) A régi hiedelmen túlmenően azonban 2020-ban, a koronajárvány idején a pálinka mégiscsak tudott jó szolgálatot tenni. A Fejér megyei Abán például polgármester vezényletével összegyűjtötték a házipálinkát, amiből újra lepárlással kézfertőtlenítőt állítottak elő. (W6) A Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara javasolta, hogy a szeszfőzők gyártsanak tiszta szeszt (akár az lefoglalt szesz italokból is) kézfertőtlenítő céljából. (W7) A Gyenesei Pálinkárium példával járt elől: „ők már napok óta a saját 87%-os nyers almapárlatukkal fertőtlenítik a kezüket, cipőjüket, a kilincseket, a kulcscsomókat, a mobiltelefonjaikat és a pénztárcájukat”. (W8) A pálinka járványok elleni hatását már a 19. század végén meglovagolták: két párlatot is a járványokról nevezett

el az Első Alföldi Cognac-Gyár (Kecskemét, 1880.): Cholera elleni likőr, valamint: Influenza likőr. A „kolera elleni” címke (számoló- vagy reklámcédula) egy feketekendős öreg boszorkányt és egy rózsaszín ruhába öltözött fiatalasszonyt mutat: a boszorkány kígyót tart kezében, a fiatalasszony likőrrel a kezében utasítja el. A likőr tehát véd a betegségtől, egyúttal az örök fiatalság záloga.

A koronavírus-járvány kapcsán megugrott a kézfertőtlenítők és a szájmaszkok iránti kereslet; utóbbiaknak számos változata jött létre, egyesek tréfás ábrákkal és szövegekkel: Maradj otthon!, Stop, vírus!, Vigyázzunk egymásra!, Hapci maszk, Fuck corona.

Forrás: Neves ajándék,
internet

Forrás: Saját fotó (BG)

Karanténfolklor

Minden történelmi, társadalmi esemény megszüli a maga folklóráját. A koronavírus is. Ma már a közösségi médiában. A jelenséget internetfolklórnak is nevezhetjük, azonban belül pedig speciális koronavírus-folklórról eshet szó. Már a szájmaszkok dekoratív-mintás-szöveges megoldásai is ilyen jelenséget mutatnak. A koronavírus-járvány kezdeti időszakában felfigyeltünk – különösen az interneten terjedő – további mai vagy modern folklórjelenségekre (Balázs 2020).

Álhirdetés: „Egy szobabiciklit keresek. Munkába járáshoz kell.”

Tanács (aforizma): Fogadd meg egy villanyszerelő tanácsát: inkább szigetelve legyél, mint földelve.

Szóvicc (pesti humor kíméletlen, szókimondó): „Elég kevesen vagyunk az irodában. Vuhan a létszám!”

Vicc: Az iskola bejárati ajtajának felirata 2019. szeptember 1-től: Az iskolában nem szabad telefont használni! Az iskola bejárati ajtajának felirata 2020. március 16-tól: Iskolába jönni nem szabad! Használd a telefont!

Chuck Norris-vicc: „Nyolcvan lett Chuck Norris, aki a koronavírus is képes lenne megfertőzni.”

Mém (tipikus internetes mém-szöveg: név, leírás, felszólítás):

Sanyi törődik a közösséggel, kerüli a zárt helyeket, távolságot tart, kesztyűt, maszkot és védőfelszerelést visel, betartja a biztonságos távolságot... Sanyi motorozik. Legyél te is Sanyi!

Azt mondták, elég a szájmaszk és a kesztyű, ha vásárolni méész. Hazugság! A többieken volt ruha is!

2020 koronavírus-járvány miatti rendkívüli állapot idejére esett húsvét. A valódi locsolkodás jórészt elmaradt, helyette megjelent az e-locsolkodás, sőt locsolóvers:

Zöld mezőn jártam / Nyulat traktoron láttam / Éppen boronált / Adj egy... pálinkát

Karanténban jártam / WC-papírt láttam / Sosem fog elfogygni / Szabad-e locsolni?

Nemzetkarakterológiai megfigyelések (vélemények) az interneten:

Hogy viselkedik egy-egy nemzet a koronavírus idején?

Az olaszok elmennek bulizni.

A németek nyugodtan otthon maradnak.

Az oroszok rejtélyes módon eltüntetik a vírust.

A szlovákoknál lassul a vírus, mert nem tudja kimondani a település nevét, így lassan továbbmegy.

A lengyelekhez hasonló okból be sem teszi a lábát, inkább visszafordul Szlovákiába.

A britek kilépnek a járványból.

A franciák megadják magukat a járványnak.

A hollandok az összes könnyű drogot felvásárolják még a karantén előtt.

A belgák segítenek vásárolni a hollandoknak.

A románok átállnak a vírus oldalára.

Graffiti

A graffiti (falfirka) a közéletre gyorsan reagáló folklórműfaj. Azt gondolnánk, hogy vesztegár (karantén) alatt nincs lehetősége megjelenni. De néhány friss adat azt bizonyítja, hogy igen. A legelemibb graffiti az „itt jártam + időpont” típusú állapotrögzítés. Ennek felel meg egy budapesti kiállóhelyen látott firka: azonosító jel + évszám + utalás a koronavírusra (helyesen: COVID-19):

Merzse-mocsár tájvédelmi körzet (Rákosliget, 2020. május 19.)

Még javában tartott a kijárási korlátozás, amikor egy elhagyott katonai bázison rábukkantam a Maradj otthon jelszóra. A graffiti alapján véve valamiféle lázadás, tiltakozás (ellenkultúra), a Marad otthon felirat a karantén idején kettős ellenállást mutat: az illető graffitizik, egyúttal a szöveggel ellentétben nem maradt otthon.

Bajtemetés (elhagyott katona bázis Pécel mellett, 2020. május 3.)

A graffiti legfejlettebb formája a költészethez közelít, illetve maga a költészet. A járvány idején rábukkantunk (igaz, a grafémák, betűalakok szerint profi módon megírt) versre is, amely egyúttal találó intertextuális utalást is tartalmaz – ti. utal a Szerelem a kolera idején című Gabriel García Márquez regényre:

Te vírus vagy / A szívem karantén / Ilyen a szerelem / A korona idején

Forrás: Közösségi média

Imádkozás

A betegségek (fertőzések) ellen imádsággal is küzdenek az emberek. Nauru (óceániai) miniállam vezetője a karanténon kívül az imádságban is hisz, s ehhez a Bibliában ezt az igét találta: „Mert ő erős zárat tett kapuidra, megáldotta benned lakó fiaidat. / Békét szerzett határaidon, a búza legjavával tart jól téged.” (147. zsoltár 13. és 14. versszak). (W9) Többen posztolták (kitették a közösségi oldalra) Ézsaiás próféta üzenetét: „Menj be népem, menj be szobáidba, és zárd be ajtódat utánad, és rejtsd el magad rövid szempillantásig, míg elmúlik a bús harag!” (Ézsaiás 26:20).

Irodalom

Balázs Géza 2020. Koronavírus-folklór.
[http://www.balazsgeza.hu/?p=10567;](http://www.balazsgeza.hu/?p=10567) <https://e-nyelvmagazin.hu/2020/04/10/koronavirus-folklor/>

Bálint Nagy István 1928. Kolerajárványok Csanád vármegyében. Makó.

Bedő Iván 2020. Itt a karanténkera, úton lehet már a koronabébi, ne legyünk covidinkák és óvakodjunk a köpőrémről. 2020. május 1.

https://hvg.hu/tudomany/20200501_karanten_nyelv_veszelszki_agnes_koronav

Kiss László 2005. Látták, hogy jön? Védekezési kísérletek az első magyarországi kolerajárvány idején. KSH NKI Történeti Demográfiai Évkönyve 2005: 79—92.

Mikes Kelemen 2010. Törökországi levelek. (Válogatás.) Osiris Diákkönyvtár, Budapest.

Németh Zoltán 2020. A másfél méteres társadalom szótára, avagy kifejezések, amelyek a koronavírussal együtt jöttek. <https://fmc.hu/2020/05/04/a-masfel-meteres-tarsadalom-szotara-avagy-kifejezesek-amelyek-a-koronavirussal-egyutt-jottek/> (2020. május 12.)

Veszelszki Ágnes 2020. Kórleenyomat és korleenyomat – új szavakkal kifejezve. E-Nyelv Magazin, 2020. ápr. 16. <https://e-nyelvmagazin.hu/2020/04/16/korleenyomat-es-korleenyomat-uj-szavakkal-kifejezve/>

További csak internetes hivatkozások:

W2. = <https://beerporn.hu/az-alkohol-nem-jo-fegyver-a-virusok-ellen/> (2020. március 11.)

W3. = <https://www.egeszsegkalauz.hu/betegsegek/fertozo-betegsegek/mi-hasznal-koronavirus-ellen-fokhagyma-alkohol-vagy-mms-csepp/etl67dq> (2020. március 16.)

W4. = <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20200405/10-veszelyes-tevhit-a-koronavirusrol-423984>

(2020. április 5.)

W5. = **<https://ezalenyeg.hu/kozugy/jo-a-palinka-koronavirus-ellen-igen-mondjuk-hogy-hasznald-2757>**
(2020. március 22.)

W6. =

<https://www.hellovidek.hu/otthon/2020/03/23/koronavirus-megelozes-maskeppen-hazi-palinkaval-fertotlenitenek-aban> (2020. március 23.)

W7. = **<https://www.bama.hu/kozelet/helyi-kozelet/tiszta-szesz-fohetne-a-palinka-helyett-2385993/>**

(2020. április 5.)

W8. = Halmos B. Ágnes: Pálinkával a vírus ellen.

<https://magyarmezogazdasag.hu/2020/03/23/palinkaval-virus-ellen> (2020. március 23.)

W9. = <https://qubit.hu/2020/04/04/helyek-ahol-meg-nem-jelent-meg-a-koronavirus-nauru>

Nincs hozzászólás!

Your Email address will not be published.

Save my name, email, and website in this browser for the next time I comment.

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed.](#)

© 2025 e-nyelvmagazin.hu. All rights reserved.